

ՅԱՐԻ ՅԱՐԻ

ՅԱՐԻ ՅԱՐԻ

Գեր. Տրգատ Դ. Վ. Պալեան "նոր կնիք մին ալ, կը հրատարակէ Հաւ. Ա. ի վերջին համարին մէջ (1899 Մայիս, էջ 150), եւ "այս նոր կնիքն ընկերային համար ալ" ինծի կը մաղթէ "ի սրտէ յաջողութիւն":

Անկեղծ շնորհակալութիւններս յայտնելէն ետքը Գեր. Վաղեմի բարեկամս, որ արեւելեան հին ազգաց պատմութեան վերաբերեալ այլեւս չհետաքննական նիւթեր կը մատակարարէ գիտնոց Հաւ. Ա. ի պատուական էջերուն միջոցաւ՝ չեմ վարանիր յայտարարելու թէ՛ այս վերջին "նախակնիքներ-համար" նշանադրով նոր կնիքը, կեղծ է, եւ թէ վրայի նշանագրերն — ինչպէս իրական գիտել առած էր վեր. Հ. Վ. Մեղ. (Հաւ. Ա. անդ, էջ 150) — "զուտ յուսական" են:

Սերոյս վրայի տառերը ճշդիւ կարգացած եւ մեղմ է արդէն Հ. Վ. Մեղ. յայտնէր է՝ ԹԵՐՈՍ — "Աստուած, ուրեմն ինծի կը մայ երկու ծագ աւելցնել միայն, կնիքն կեղծ ըլլալուն ի հաստատութիւն":

Վեր. Հ. Վ. Մեղ. "այս շատ պարզ չընենք գուցէ նաեւ հնախօսական յարգ շունե-

ցող, կնիքն համար կը կասկածի թէ՛ "գիտամբ շինուած, ըլլայ. արդ ես կը հաստատեմ Հ. Վ. Մեղ. ին այս շահերաներու մէջ տանու-

ած խօսքերը, սա հիման վրայ թէ՛ հնագրական տեսակետով կնիքոյ վրայի տառերն "հնաձեւ" չեն, այլ շուրջ ծանօտի կը պատկանին: Զանազան դարերու մէջ գրուած յուսական արձանագրութեանց վերիվերոյ բաղդատութեամբ մը կրնանք իսկոյն նշմարել թէ՛ կնիքոյ վրայ գրուած շահեր կը պակսի անոնց մէջ, եւ կը գրուի (X) կամ (+) եւ Թ, Ե տառին տեղ Յ, ապա E եւ Ե, Օ՝ ամէն տեղ միաձեւ է գրելթէ, իսկ Ծ ձեւի փոխարէն՝ Հ, Տ, նաեւ C.

Նաեւ կարգի կրօնուր Աման եպիսկոպոս Գուլեա եղբայրը (frère Anthoine de Gouvea) որ այս ժամանակ Սպանիայի Փիլիպպոս Բ. թագուորի զգալի ուղարկուել էր գետնային Չափարարի մաս, Գուլեայի գեղեցիկ տպուած է բուժեմով, 1646թ.:

Հետեւաբար "նախակնիքներ-համար" նշանագրով, կարծուած յուսական այս նոր կնիքը, նորագոյն ժամանակի գործ է եւ կնիքն Գ. Յ. ՅԱՐԻ ՅԱՐԻ

Պարիս, 17 Մայիս 1899.

ՅԱՐԻ ՅԱՐԻ

ՆՈՐ ՀՐԵՏԱՐԱՐԱՐԻ ԻՆՏԵՐԵՔ

57. ԱՐԹՅՈՒՆ. Խալիքաճ. պատմական նշանագրութիւն: Նոր նախկին, Ծա. Ս. եւ Ե. Աւագաները. 1899. էջ. 99. Գին՝ 20 կոպ.
58. ԱՐԹՅՈՒՆ. Բերայի Ստաբլը. Վէպ Թորոյայի կնիքներ. Նոր նախկին, Ծա. Ս. եւ Ե. Աւագաները. 1899. Գին՝ 25 կոպ.
59. ՄԱՍԹԵՐԱՐ ՈՒՌԱՅԵՐԻՆԵ Ժամանակագրութիւն: Բ. Տպագրութիւն. Վարդապատ, տպ. Նշմ. 1898, 80 էջ է՝ 448. Գինն է՝ 1 ռպ. 20 Կ.
60. ՇԵՐԱՐԱՐ, շաւիղ, թարգմանիչ Գարեգին Բ. Բարազան. Վիեննա, տպ. Մեղ. 1899: 80 էջ իր-ի: Գինն է՝ 3 ռ. 250:
61. ՄՈՒՆԻՐ. Կեղծ ազնուոյն. Թարգ. Մեղ. Բ. Պալեան. Թաւ. Բագու, տպարան Արթ. 1898. Գին՝ 40 կոպ.
62. ՎԵՐԱՐԱՐ ԶՈՒՐԱՐԱՐ, Սոցիալիզմ եւ սոցիալական շարժումը Թ. Գարու. Թարգմանութիւն գերմ. քննագրից, Նոր. Նայ Աստուծոյն: Ժողով 1898: 80 էջ 113: Գինն է՝ 1 ռպ.

57. Մայիս. Խալիքաճ. պատմական նշանագրութիւն: Կնիքը երկու մաս ունի. Ա. Խալիքաճ. Բ. Շերաբ. Բ. Կոպէ. Ա. երկրորդ մասն արտատպուած է Թարգ շարաւած երկրէն: Արարչի տի ծանօթ սահուն գրել վրտած շահական հետազոտութիւն մըն է առաջագրեալ նիւթին, ընդմիջեալ կը յանձնարարենք ընթերցանման, որ շատ մը ինքնիշխան լուսաւորութեան կրնայ օգնել:

58. Մայիս. Բերայի Ստաբլը: Արարչի տի բեղուն գրէն երած՝ սահուն լեզուաւ եւ կնիքներ գոյնեղ գրուած վէպի մըն է Թորոյայի պատմ. գուստներն կնիքներ. Վէպին հերոսն է Աւագը, որ 70 թուականին իւր մեղաւորութիւնը կնիքն է. Պոյիս կ'երթայ իրեններուն օրապահին հայրթայթելու համար, Թորոյայ իւր երկրին մայրն ու նորակալի գետնայի տնտեսին. Հոն ամբողջ 7 տարի դառն աշխատութեամբ եւ ինքնութեամբ կարող կ'ըլլայ 350 իրայի կոկիկ գրամաշուկա մը կողմէ, եւ երբ կը պատրաստուի իւր զարկերից գաւառու, Տիրան պէյ անուն հերշին ծանրորուն մէջ կը բռնուի իւր քրտնաշուն աշխատութեանց ամբողջ պտուղն: Եւ երբ Տիրան պէյ իւր վատաբարոյ կնով Հեյլէին շնորհիւ դատարանէն անպարտ կ'արձակուի, Աւագը յուսահատութենէն կը օգնենէ զՏիրան եւ ապա եղբանաբար տատնիր մէջ իւր անիրիզ դատասարդ զԽալիքաճ իւր համանշանցին Հեյլէին առջեւ եւ վերջ կու տայ նաեւ իւր դժբախտ կենացը: Ամբողջ վէպն կնիքանի պատկեր է Թորոյայի պոետիկաներու իրական կենաց: